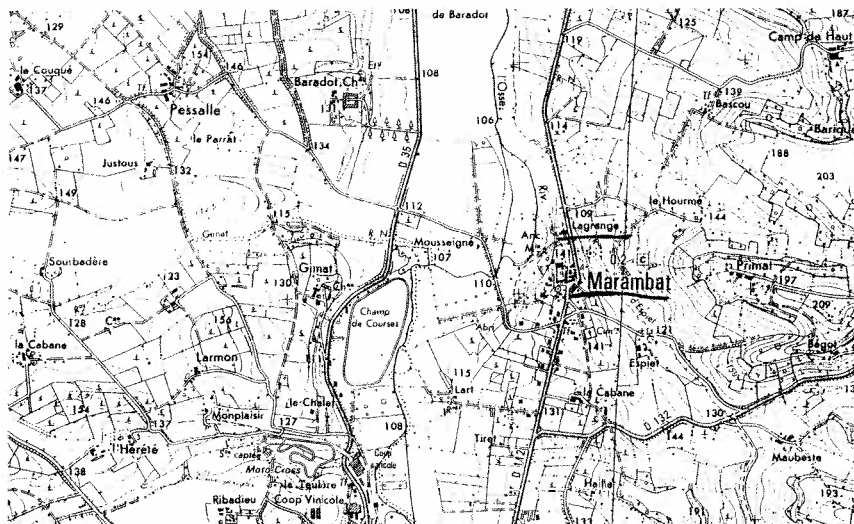

HUISNAMEN IV

Speurtochten in de tijd

Hans de Groot

Werkelijk heel verrassend waar een speurtocht naar de achtergrond van huisnamen je heen kan voeren. Ik raakte verzeild in lang vervlogen tijden en verre onbekende oorden. Soms lag de verklaring van een huisnaam heel dichtbij, maar dan was er wel hulp nodig om dat te ontdekken.

Zo leefde in de zeventiende eeuw in Vic-Fézensac, gelegen in de provincie Guienne (het huidige de departement Gers) een familie Dupuy: 'Jean Dupuy, marchand, sa femme, un enfant et trois filles'. In het iets ten noorden van Vic-Fézensac liggende plaatsje Marambat bezat Jean Dupuy een wijngaard en een stuk grond, dat de naam droeg *Lagrange*.

Uit de lijst 'Etat des nouveaux convertis' in het archief van de Familiestichting Antoine du Pui blijkt dat deze Hugenotenfamilie in 1685 is overgegaan naar de rooms-katholieke kerk. Toch was in 1687 de voortdurende geloofsvervolgning voor zoon Antoine aanleiding om zijn geboortegrond te ontvluchten. Na een lange zwerftocht via Genève en langs de Rijn belandt hij uiteindelijk in Nederland, waar hij zich in 1688 als pruikenmaker in Enkhuizen vestigt. Als hij in 1690 met Marie Monserrat van Castères in de Westerkerk in Amsterdam trouwt ondertekent hij de trouwakte met 'Antoine dupuy de Lagrange'. In de jaren daarna verandert de naam Dupuy in 'du Pui'. Dit blijkt uit de naam van zijn zoon Pieter du Pui, die bij het overlijden van Antoine in een gedicht vertelt over de lotgevallen van zijn vader tijdens zijn zwerftocht. In 1923, ruim twee en een halve eeuw na de aankomst van Antoine in Holland, doet een nazaat, de kanton-

rechter Pieter I. du Pui, de naam van het Zuid-Franse familiebezit weer eer aan door zijn nieuwgebouwde huis, Obrechtlaan 55 (nu 59), te tooien met de huisnaam *La Grange*. (Zie het artikel 'Huisnamen III, Een wereld vol geheimen' in *De Biltse Grift* nr 22, blz. 12)

Verder terug in de tijd voert ons de huisnaam *Wisselau*, die sinds 1988 de gevel van het huis Paulus Potterlaan 28 siert. De huidige bewoner van dit huis vond een krachtige beschermer voor huis en gezin in het verhaal 'Van den bere Wisselau'. Hij trof deze vertelling aan in een Middelnederlands handschrift, dat waarschijnlijk dateert uit de periode 1300 - 1350. De geschiedenis zelf moet echter nog honderden jaren ouder zijn. Het verhaalt over het bezoek van Koning Karel en zijn mannen aan het land van Espriaan, de koning der reuzen. De beer Wisselau boezemt daar groot ontzag in

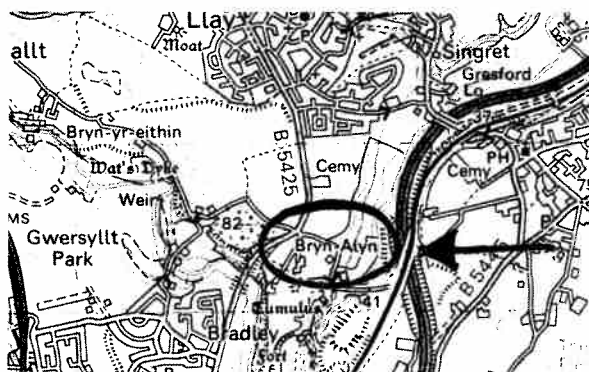

door de eerste de beste reus, die op zijn weg kwam, moeiteloos te verslaan. Een waarlijk krachtige beschermer.

Toen W.P. de Vreede uit Noordwijk in 1924 de bouwvergunning voor dit huis aanvraag, werd als bouwlocatie aangegeven 'een nieuw geprojecteerde weg van de Soestdijkseweg naar de Beethovenlaan'. In die tijd bestond de huidige Van der Helstlaan nog niet en liep de Beethovenlaan vanaf de Bachlaan door tot de Gezichtslaan.

Van verre en onbekende oorden kun je wel spreken bij de huisnaam *Poerwodadi*, die begin dertiger jaren het aanzien van het huis Soestdijkseweg 222 verfraaide. De eerste bewoner van deze villa was Jacques Henri baron van

Ittersum met zijn gezin. De huisnaam voert ons terug naar het oude Oost-Indië en wel naar de omgeving van Malang op Java. Schitterend tegen de helling van de Gunung Arjuna gevlijd, ligt daar het plaatsje Poerwodadi, waar in 1901 het eerste kind van het echtpaar Van Ittersum werd geboren. Deze gebeurtenis en de prachtige omgeving met daarin de op een na grootste botanische tuin op Java zijn ongetwijfeld de inspiratie geweest voor deze naamgeving. Al weer lang geleden werd deze huisnaam bijgezet in de galerij der herinneringen.

Goede herinneringen aan Wales zorgden voor de huisnaam op het huis Beetslaan 34. Toen de bankier Nijgh uit Rotterdam dit huis in 1917 naar ontwerp van de architect Wegerif als vakantie-woning liet bouwen, werd een gevelsteen ingemetseld met de raadselachtige huisnaam *Bryn-Alyn*. De overlevering vertelt, dat dit een riviertje in Wales moet zijn, waarvan de naam in het Welsh wordt uitgesproken als 'Briaun-Alliaun'. Deze overlevering lost het geheim echter niet helemaal op. 'Bryn' blijkt in het Welsh namelijk heuvel en niet rivier te betekenen. Geen van de geraadpleegde Welsh-woordenboeken geeft echter uitsluitsel over het woord 'Alyn'. 'Bryn-Alyn', waarschijnlijk een landhuis, blijkt te liggen iets ten noorden van het plaatsje Wrexham (in het Welsh: 'Wrecsam') in het noord-oosten van Wales en dicht bij de River Alyn (in het Welsh: 'Afon Alun'). Wat was de bijzondere

band van de heer Nijgh met deze plek in Wales, dat hij zijn huis in Bilthoven de naam *Bryn-Alyn* gaf? Dat zal wel altijd een raadsel blijven.

Het waren ook erg goede herinneringen, die aanleiding waren om het huis Van Limburg Stirumweg 7 te tooien met de huisnaam *Boemerang*. Jaren geleden woonden de huidige bewoners in Nijverdal. Hun deur stond altijd open voor een grote vriendschaar. Soms was het nodig de gasten eraan te herinneren, dat ze ook nog een eigen woning hadden. Op een zekere dag kwam dit gastvrije echtpaar uitgerust thuis van een vakantiereis en wat zag hun oog? De gevel van hun huis bleek in de tussentijd te zijn opgesierd met een houten schild met daarop de naam *Boemerang*. Een idee van hun vrienden, die daarmee wilden symboliseren altijd weer terug te zullen komen, hoe dikwijls ze ook naar hun eigen huis zouden worden teruggestuurd. Sindsdien heeft het huisnaamschild de voorgelovens opgesierd van de huizen waarin de familie achtereenvolgens woonde in Beilen en in Dedemsvaart en sinds 1968 in De Bilt. Mochten zij dit huis ooit verlaten dan verhuist het naam-bord *Boemerang* beslist met hen mee.

Een vergelijkbare trouw aan een huisnaam is te vinden op de Julianalaan 88. Ooit stond er hoog en droog in Loosdrecht een vishuisje genaamd de *Buiskap*. Een heel toepasselijke naam. Zoals een buiskap de schipper behoedt voor het buiswater, zo was deze sportvisser in zijn stulpje beschermd tegen opspattend water. Maar er was nog meer. De kap van het huisje beschermde de heer Buys, want zo heette deze sportvisser, tegen de elementen. Zo'n huisnaam wordt een mens dierbaar. Toen onder toezicht van architect H. Soetekouw in 1975 het huis Julianalaan 88 was gebouwd verscheen ook op die gevel de huisnaam *Buiskap*.

Enigszins verscholen tussen het geboomte is op Schubertlaan 16 nog net het tegeltableau met de naam *Ithaka* op de gevel te zien. Bij de bouw in 1927 van het door architect A.J.Kropholler ontworpen landhuisje liet opdrachtgever P.J. Serrarens dit tegeltableau in de gevel inmetzelen. Hij was toen al jaren intensief betrokken bij de katholieke arbeidersbeweging en ook de initiator van het in Genève gevestigde ICV (Internationaal Christelijk Vakverbond), dat hij, naast zijn lidmaatschap van de Eerste en de Tweede kamer der Staten Generaal, tot 1952 als secretaris-generaal diende. In de jaren na de tweede wereldoorlog adviseerde P.J. Serrarens namens het ICV de 'Commissie voor de rechten van de mens' bij de opstelling van de 'Universele Verklaring van de rechten van de mens'. In 1952 nam hij als niet-jurist zitting in het Hof van Justitie, een orgaan van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. Een man dus, die erg veel van huis was en enorm veel moest reizen. Net als Odysseus verlangde hij er altijd intens naar terug te keren naar zijn thuishaven, naar zijn eigen Ithaka in de Biltovense bossen.

Dat een goedgekozen lijfspreuk een wezenlijk deel van een huis kan worden, blijkt bij de huisnaam *Bona Cura*, die te vinden is op Lassuslaan 93. Wie wil zijn gezin geen beschutting en warmte geven in een huis, dat vertaald 'Goede Zorg' heet? Toen deze woning in 1920, door architect E.J. Wind ontworpen, aan de nog maar schaars bebouwde Lassuslaan werd gebouwd, verscheen de gevelsteen met de naam *Bona*

Cura in de voorgevel. Na zijn Indische jaren betrok in 1931 het gezin van W.J.den Boesterd het huis. Mogelijk was *Bona Cura* ook zijn lijfspreuk tijdens zijn wethouder- en loco-burgemeesterschap in de jaren 1946-1962.

Vooraan in het bos. Dat moet volgens de huisoverlevering de betekenis zijn van de huisnaam *Fornhese*, die lange jaren op de gevel van het huis Soestdijkseweg 318 prijkte. Het huis lag dan ook aan de rand van een gebied met bos, zandverstuivingen en heide, waar nu o.a. de Bilderdijklaan, de Tollenslaan en Hasebroeklaan liggen. In 1911/1912 kwam het op een hoek te liggen, toen de Marislaan (het eerste deel van de

huidige Bilderdijklaan) werd aangelegd. Het straatnaamboekje van Zeist geeft bij de Fornheselaan echter als verklaring ‘Tussen de Amersfoortseweg en Den Dolder gelegen woud, dat al in 707 als Fornhese werd aangegeven’. Lang geleden is de naam *Fornhese* van het huis verdwenen en vervangen door de huisnaam *Steenwijck* naar de vroegere woonplaats van de toenmalige bewoners. Mijn hart als huisnamenfeak sprong op, toen ik van de huidige bewoners hoorde, dat naast een aantal karakteristieke elementen van de oorspronkelijke villa ook de naam *Fornhese* binnenkort weer terug zal komen op het oude plekje op de bovenbalk van de voordeurportiek.

In sierlijk handschrift schrijven smeedijzeren letters de raadselachtige huisnaam *Laksjmi* op de gevel van het huis Burgemeester Heemstrakwartier 81. „Weghalen van een huisnaam brengt geen geluk”, vond de huidige bewoner en liet de naam keurig op de gevel staan. Het was een goed besluit om zijn gezin te blijven toevertrouwen aan *Laksjmi*, in de Indiase mythologie de godin van schoonheid, welvaart en geluk en echtgenote van Vishnu. De oorspronkelijke naamgever is overleden, zodat helaas niet meer te achterhalen is waarom voor deze huisnaam is gekozen.

Wat vindt u van ‘Thuis’ als naam van een huis? Karakteristieker kan het bijna niet. ‘Thuis’ is dan ook de betekenis van *Domi*, de huisnaam, op de gevel van Julianalaan 204. Dit huis werd in 1920 gebouwd naar ontwerp van architect J. Wilke. In afwijking van de bouwverordeningen werd toegestaan, dat dit huis meer dan tien meter van de weg af werd gebouwd. En al die jaren is deze woning het thuis geweest voor de familie De Geus.

Bronnen:

- Archief van de Familiestichting Antoine du Pui, ter beschikking gesteld door Mejuffrouw G.M. du Pui.
- Artikel ‘Van den beere Wisselau’ door Peter Terporten. Copyright 1991, niet gepubliceerd.
- Welwillend verstrekte informatie door huidige of vroegere bewoners.
- Archief Historische Kring d’Oude School, betreffende Wegen, Bouwaanvragen en Huisnamen.
- Gem.Archief De Bilt, Dossiers Bouwaanvragen arch.1.733.21.
- Gem.Archief De Bilt, Dossiers Burgerlijke Stand.